

V létě 1968 mi bylo 11 let. Právě jsem ukončila pátou třídu v naší dvoutřídce. Prožívali jsme docela normální léto, tak jako mnoho dalších vesnických dětí, a neměly jsme o Pražském jaru ani ponětí. Ten srpnový týden u nás byla na návštěvě sestřenice. Pamatuji si ten den, jako by to bylo včera. Ještě jsme se povalovaly v pyžamech na postelích a řešily své důležité holčičí problémy, když přišla maminka z nákupu s očima plnými slz a řekla nám: „Holky, asi bude válka!“

„Podívejte se z okna,“ dodala máma a my jsme si teprve teď všimly, že po silnici před naším domem se sune nepřetržitá kolona tanků a obrněných transportérů. Náhle jeden z nich nezvládl prudkou zatáčku a řítil se na náš dům, přímo k oknu, z něhož jsme vyhlížely ven. V tu ránu jsme byly ve vedlejší ložnici rodičů nasoukané pod peřinami. Lauf tanku se zastavil sotva deset centimetrů od skleněné výplně okna.

Fakta

V noci z 20. srpna na 21. srpna 1968 vstoupily armády zemí Varšavské smlouvy přes hranice do ČSSR. Dvě hodiny po půlnoci 21. srpna 1968 ÚV KSČ schválil a prostřednictvím Československého rozhlasu odvysílal Provolání všemu lidu ČSSR:

„Všemu lidu Československé socialistické republiky!

Včera, dne 20. srpna 1968 kolem 11. hodiny večer, překročila vojska Sovětského svazu, Polské lidové republiky, Německé demokratické republiky, Maďarské lidové republiky a Bulharské lidové republiky státní hranice Československé socialistické republiky. Stalo se tak bez vědomí presidenta republiky, předsedy Národního shromáždění, předsedy vlády i prvního tajemníka ÚV KSČ a těchto orgánů.“

Tentýž den byli z Prahy sovětskými vo-jáky a KGB násilně odvečeni na území SSSR předseda Národního shromáždění Josef Smrkovský, předseda vlády Otakar Černík, první tajemník ÚV KSČ Alexander Dubček a předseda ÚV Národní fronty František Kriegel.

Vzpomínka

Silnice kolem našeho domu bývala před postavením dálnice hlavní spojnici z východu na Prahu. Ten týden v roce 1968 byla plná „spojeneckých“ vojsk. Táta musel mezi nimi jezdit celý den po své práci v tehdy sice nové, ale proti vojenským kolosům malinké škodovce. Přicházel domů unavený a říkal: „Dneska ten přede mnou prudce zabrzdil a já jen čekal, že ten za mnou to neubrzdí.“ Začaly jsme se bát.

Několik dnů jsme, my holky, nevystřčily hlavu ze dvorku, a ač se to může zdát dnešním podobně starým dětem směšné, hrály jsme si na písku, stavěly hrady a šily oblečky na panenky.

Těžké chvíle často spojují osudy zcela neznámých lidí. Asi třetí den invaze před námi zastavilo auto a lidé se přišli zeptat, zda by mohli dostat vodu. Byl pozdní podvečer. Manželé s dcerou vyprávěli, že jedou z dovolené v Maďarsku a stále mezi vojenskými vozidly. Nemohli únavou dál. My jsme získaly na chvíli další kamarádku do party. Olinka Fílová s námi spala v malém pokojíku, ráno odjeli, ale rodiny si potom ještě několik let dopisovaly.

Nad naším domem je letecký koridor. Oblohu protínají letadla takřka každou minutu. Ten den jsme poslouchali rádio, kde oznamovali, že prezident Svoboda je pozván do Moskvy k projednání situace. Nastoupil do letadla a my jsme vyběhli na dvůr a čekaly, až stříbrný šíp poletí přes náš dvorek k východu. Ukazovaly jsme na něj a máma říkala: „Pan prezident letí do Moskvy....“ Vkládaly jsme v to letadlo velkou naději – naději na nalezení klidu k hrám, práci a radosti.

První týden „spřátelené pomoci“ končil. Pro sestřenici si přijeli rodiče z Roudnice a my se odvážily před dům, kde se sešla po několika dnech opět celá naše vesnická parta. Silnicí jen občas projelo běžné auto a my si četli nápisy v ruštině napsané na zdech domů i přímo na vozovce. Kamarád hrál na kytaru písničky Karla Kryla, my jsme se přidávali k jeho zpěvu. Zdálo se, že život se vrátí do běžných kolejí.

1. září jsem nastoupila na druhý stupeň základní školy do Čechtice. Dostali jsme mladou krásnou třídní učitelku paní Homolovou, kterou jsme všichni milovali. Většina učitelů tam byla velmi mladých a uměli to s námi. Postupně jsme se však šeptandou dozvěděli, že ten či ta sice mohou učit, ale nesmí být třídními učiteli, aby neměli v rámci své funkce na žáky velký vliv. Prý to byli oni, kteří psali v těžkých srpnových dnech na venkovské ulice, kudy se valily ozbrojené kolony: „Ivane, běž domů, čeká tě Nataša.....“

Tyto učitele zveme dodnes na své třídní srazy...

Jindra Svitáková

(Celý příspěvek můžete číst v novém čísle Historického kaleidoskopu č. 4/2015, buď v tištěné formě, nebo v elektronické na www.publero.com)